

27 TEMMUZ-12 AĞUSTOS
ORMAN YANGINLARI
RAPORU

@Ali_Oztunc

@Ali Öztunc

@alioztunc48

www.alioztunc.com.tr

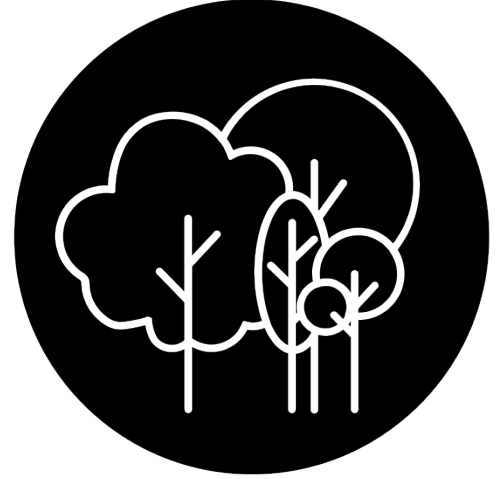
DOĞA HAKLARI

CHP

Ali Öztunc

CHP GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

YANAN ALANLAR HAKKINDA BİLGİLENDİRME

Resmi verilere göre, 28 Temmuz 2021 - 12 Ağustos 2021 tarihleri arasında 54 ilde 299 adet yangın meydana gelmiştir.¹ Orman Genel Müdürlüğü'nün resmi verilerinde, yanan orman alanların ebatları hakkında henüz bir bilgi paylaşılmamıştır.

12 Ağustos 2021 sonrasında İzmir, Kahramanmaraş gibi illerde orman yangınları olmuş, Kahramanmaraş'taki yangına müdahale etmeye çalışan Orman Genel Müdürlüğü tarafından Rusya'dan kiralanmış uçak düşmüş, uçaktaki 5'i Rus, 3'ü Türk vatandaşı olmak üzere 8 kişi yaşamını yitirmiştir.

MUĞLA

Muğla Büyükşehir Belediyesinin 16 Ağustos 2021 tarihli verilerine göre Muğla'da yangından etkilenen yaklaşık toplam alan: 66.874 hektar'dır. Bu rakamın ilçelere göre dağılımı: Bodrum 9.325 hektar, Datça: 9 hektar, Fethiye: 16 hektar, Kavaklıdere 7568 hektar, Köyceğiz 12373 hektar, Marmaris 13.600 hektar, Menteşe 11369, Milas 8480 hektar, Seydikemer 2011 hektar, Yağatan 2012 hektar, Dalaman 99 hektar. Bu rakam Muğla orman varlığının yaklaşık %8'i olup, 93 Bin 660 Futbol sahasına eşittir.

Marmaris, Menteşe, Milas, Köyceğiz, Seydikemer, Kavaklıdere, Yatağan, Bodrum ilçelerindeki 62 mahalleden toplam 13768 haneden 38715 kişinin güvenli bölgelere tahliyesi gerçekleştirilmiştir. Riskin ortadan kalkmasıyla 38569 kişi, yaşadıkları mahallelere geri dönmüştür Yangın etkilenen 165 köyden 34'ü doğrudan etkilenmiştir.

Büyükşehir belediyesi olarak kara yoluyla 15.384 ve deniz yoluyla 14.154 olmak üzere toplam 29.538 vatandaşımız güvenli bölgelere tahliye edilmiştir

Muğla Büyükşehir Belediyesinin tespitlerine göre; yangın nedeniyle toplam 1660 Bina, 3136 Bağımsız bölüm hasar görmüştür. İncelemelerde, 96 bina ve 112 bağımsız bölüm yıkık, 123 bina ve 164 bağımsız bölüm ağır hasarlı olarak tespit edilmiştir.

¹ <https://twitter.com/OGMgovtr/status/1425823812377989124>

Bodrum 3, Kavaklıdere 16, Köyceğiz 9, Marmaris 60, Milas 4, Seydikemer 4 olmak üzere toplam 96 bina yıkılmıştır. Bodrum 3, Kavaklıdere 17, Köyceğiz 9, Marmaris 73, Milas 6, Seydikemer 4 olmak üzere toplam 112 bağımsız bölüm yıkılmıştır.

HASAR DURUMU	BİNA	BAĞIMSIZ BÖLÜM
AZ HASARLI	166	286
AĞIR HASARLI	123	164
YIKIK	96	112
TOPLAM	385	562

Tablo 1: Muğla Büyükşehir Belediyesinin hasar tespit tablosu

Muğla Büyükşehir Belediyesinin tespitlerine göre; Yangından etkilenen ve boşaltılma kararı alınan yerleşim yerlerindeki 6515 büyükbaş, 8.509 küçükbaş hayvanın tahliyesi gerçekleştirilmiş, 523 hayvanın tedavisi yapılmıştır.

ANTALYA

8 yurttaşımızın yaşamını kaybettiği Antalya’da, Antalya Büyükşehir Belediyesinin 16 Ağustos 2021 tarihli verilerine göre yaklaşık 75.000 hektar ormanlık alan, 48300 dekar faydalı dikili tarım arazisi etkilenmiştir.

Antalya Ticaret ve Sanayi Odası (ATSO); ormanlar harici 59 mahalledeki yanan ev, ahır, depo, iş yeri, tarım alanları ve ölen hayvanlarla ilgili ekonomik kaybın en az 1 milyar TL olduğu hesaplamasını kamuoyu ile paylaşmıştır. ²

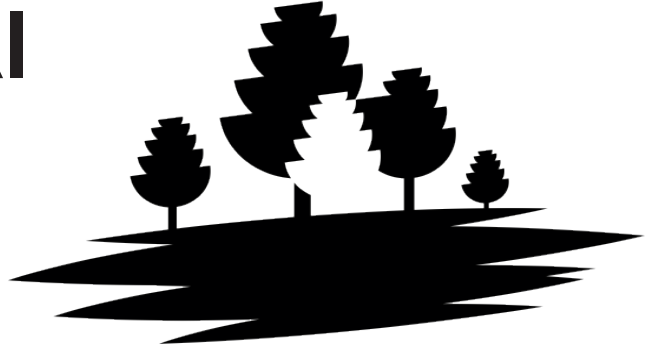
Antalya Büyükşehir Belediyesinin tespitlerine göre;

HASAR DURUMU	BİNA	BAĞIMSIZ BÖLÜM
AZ HASARLI	166	286
AĞIR HASARLI	123	164
AĞIR HASARLI, ACİL YIKILACAK YIKILAN	1210	884
TOPLAM	1686	1097

Tablo 2: Antalya Büyükşehir Belediyesinin hasar tespit tablosu

²<https://www.yenialanya.com/haber/7583761/manavgat-yangininin-bilancosu-belli-oldu-kayiplarin-faturasi-cok-buyuk> Erişim Tarihi: 08.08.2021

ORMAN YANGINLARI HAKKINDA DEĞERLENDİRME

28 Temmuz 2021 tarihinde Manavgat'ta 4 ayrı yerde başlayan yangın sonrasında aynı gün içerisinde; Muğla Marmaris, Adana Kozan, Osmaniye Kadirli, Mersin Aydıncık, Hatay Belen, Kayseri Yahyalı, Kocaeli Körfez, Kahramanmaraş Onikişubat ve Kütahya Emet gibi yerlerde yangın çıkmıştır. Antalya'da yangın nedeniyle 8 kişi, Marmaris'te 1 kişi yaşamını yitirmiştir. Antalya'da yaşamını yitiren 2 kişi, yangın emekçisidir.

Akdeniz İklim Kuşağı ve Yangın

Aynı zaman diliminde Akdeniz iklim kuşağındaki İspanya, Portekiz, Fransa, İtalya, Yunanistan gibi ülkelerde de yangınlar çıkmıştır. Ülkemizde, envanterdeki yangın uçağının bulunmaması, Türk Hava Kurumu'nun nasıl atıl hale getirildiğine yönelik tartışmalar sürerken bahsedilen Avrupa ülkelerinde amfibi uçaklarla olası orman yangınlarına karşı tedbirli olunduğu gerçeği de gündeme gelmiştir.

Örneğin; 3.7 milyon hektar ormanı olan Yunanistan'da 38 adet, 24.7 milyon hektar ormanı olan Fransa'da 26 adet, 18.4 milyon hektar ormanı olan İspanya'da 17 adet, 10.6 milyon hektar ormanı olan İtalya'da 19 adet iken yaklaşık 22 milyon hektar ormanı olan Türkiye'de yalnızca üç adet yangın söndürme uçağı bulunmaktadır. Yunanistan'da her 100.000 hektar orman alanına bir adet yangın söndürme uçağı düşerken, Türkiye'de 7.500.000 hektar orman alanına bir adet yangın söndürme uçağı düşmektedir. Yani Yunanistan, yangın söndürme mücadelesinde Türkiye'den 75 kat daha hazırlıklıdır.³

Sayıştay: Ormanlar Aktif Olarak İzlenemiyor

2019 yılındaki Sayıştay raporunda, "Türkiye'de, ormanların mevcut durumunun ortaya konması, zaman içerisinde meydana gelen değişimlerin izlenebilmesi ve orman kaynakları hakkında sağlıklı bilgilerin elde edilmesinde en etkin yöntem olan Ulusal Orman Envanterinin mevcut olmadığı görülmüştür." bulgusuna yer verilmiştir.

Bulguda, orman yangını için aktif izleme sistemi yok denilmiştir. Sayıştay raporunda "Orman amenajman planlarındaki uzun yıllar itibarıyla toplanan yerel istatistiksel bilgiler, ulusal düzeyde ihtiyaç duyulan doğru ve güncel bilgileri vermemektedir. Orman yangınları, böcek, mantar afetleri, kaçak kesimler ve diğer orman zararları, orman kaynaklarının etkili bir izleme sistemine gerek bulunduğunu ortaya koymaktadır. Mevcut sistemle orman örtüsünde kısa zamanda meydana gelen değişikliklerin sayısal olarak tespit edilmesi oldukça zordur" denilmek suretiyle Tarım ve Orman Bakanlığı açıkça uyarılmıştır.

28 Temmuz itibarıyla bir anda birden fazla yerde yangın çıkması, tebir açısından bu ihtimale karşı hazırlık olmayan Bakanlığın müdahale kabiliyetini zayıflatmış, yangın çok daha büyük bir alanı hakimiyet altına

³ Tarım Orman İş Sendikası Bilim Kurulu Tarafından Hazırlanan "Manavgat Orman Yangını" Konulu Görüş Raporu , Hazırlayan, Orman Yüksek Mühendisi Dr. Mehmet Ali Başaran, 2021

almıştır. Yangın uçakları ve helikopterleri, yangına müdahale süresini kısalttığı için, daha fazla alanın yanmasını önlemede önem içermektedir.

Orman Yangınlarının Başlıca Nedenleri

Manavgat'taki yangını 12 yaşındaki bir çocuğun çıkardığı iddia edilirken, Marmaris yangının ise enerji iletim hatlarının bakımsızlığı nedeniyle çıktığı ileri sürülmektedir. Enerji iletim hatlarının çoğu bölgemizde yangına hassas ormanlık alanlar üzerinden geçirildiği, bu alanlarda yangına yönelik dal ve yaprak budamasının yapılmadığı, elektrik iletim hatlarında mevsim sıcaklarına göre germe-gevşeltme işlemlerinin yapılmadığı, önleyici tedbirlerin alınmadığı için yangınların tetiklendiği uzmanlarca da dile getirilmektedir.

Orman yangınlarına ayrılan bütçenin azaltılması, orman yangınlarına müdahale edilen personelin kadro sorunları yaşaması, orman yangın eğitimi verilen okulun kapatılması, personel alımlarında liyakate uyulmayarak partili(!) gençlerin istihdam alanı mantalitesiyle hareket edilmesi gibi nedenler de yangınla mücadele kabiliyetinin düşüklüğünün nedenleri arasındadır.

Tarım ve Orman Bakanı Osman Pakdemirli, bir konuşmasında yangınların genelinin ihmal ve dikkatsizlikten kaynaklandığını ifade etmiştir⁴. Bakan Pakdemirli'nin bu genellemesinin hukuksal ve bilimsel olarak bir geçerliliği yoktur. Genelleme yaparak, "dikkatsizliği" ön plana çıkarmak, kasti değil ihmali davranışlar neticesinde orman yangınlarının artış gösterdiği mesajını vermeye yöneliktir. Yaz aylarında artış gösteren orman yangınları, sıcak hava, yıldırım düşmesi gibi doğal olaylar neticesinde olabilir. Yine, vatandaşların ihmalleri neticesinde de oluşabilir.

Anayasa'nın 169. Maddesi gereğince, "Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınamaz." Anayasa, orman yakma suçuna karşı yaptırımlarla ilgili bu hükmü düzenlemiş iken, dikkatsizlik gibi bir söylem, orman yangınlarının sebeplerini ve sorumlularını ortaya çıkarmamaya yönelik bir eğilime işaret etmektedir.

Orman yangınlarının, bir kriminal vakia olarak ortaya çıktığı durumlar da söz konusu olmaktadır. Nitekim, kamuoyunda, her orman yangını sonrasında, yanan alanların imara açılacağı konusunda bir güvensizlik durumu da söz konusu olmaktadır. Böyle bir durumda, ihmal değil, bizzat kastla bu yangınların ortaya çıkması ihtimali güçlenmektedir.

İklim bilimi çevreleri, iklim değişikliğinin de orman yangınlarındaki artışın sebepleri arasında olduğunu ifade etmektedirler.⁵ Kuraklaşma, yağış azlığı gibi nedenler sonrasında kuruyan ağaç, çalı, yaprak gibi envanterlerin yanma olasılığı daha fazla olmaya başlamaktadır.

Öte yandan, ormanlardaki insan etkileşiminin artışı, ormansızlaşmayı arttırmaktadır. Yaban yaşamın parçası olan ormanlar, tahislerle birlikte insan faaliyetinin olduğu alanlara dönüşmektedir. Alana insanların girmesi, yangın riskini de artırmaktadır.⁶ Ormanlık alanlarda bulunan projeler (taş ocağı, maden, termik santral, HES vb. projeler) ile ilgili inşaat ve işletme aşamalarında gerçekleştirilen patlatma, ağaç kesimi, su kaynaklarının kuruması gibi bir çok neden de kuraklık ve iklim değişikliğine yol açmak suretiyle orman yangınlarına sebebiyet vermektedir.

Son dönemlere ilişkin istatistiğe bakıldığında, yangında yanan ormanlık alan miktarı ile yangın sayısı başına düşen yanan ormanlık alan miktarı giderek artmaktadır. Bu artışa rağmen yeterli tedbirleri almayan Bakanlık, oluşan krizi yönetememiştir. Söz konusu tedbirsizlik yangınların yaşandığı süreçte de devam etmiştir. Kemerköy termik santraline yangının sirayet etmesi, söz konusu tedbirsizliğin bir örneğidir.

4 <https://www.haberler.com/son-dakika-tarim-ve-orman-bakani-pakdemirli-den-12338596-haberi/>

5 https://www.yeniasya.com.tr/dunya/orman-yanginlarinin-baslica-nedeni-iklim-degisikligi_471908

6 Atmış, E., 2021 Yanlış uygulamalar yangınları artırıyor, Birgün Gazetesi, 23.07.2021 <https://www.birgun.net/haber/yanlis-uygulamalar-yanginlari-artiriyor-352618>

Günlerce yangın tehlikesine ilişkin yapılan uyarılara karşı, bu konuda sessiz kalınmış, santralde son güne kadar enerji üretimine devam edilmiştir. Gösterilen bu ihmâl, yurttaşların ve orman canlılarının sağlık, can ve mal güvenliği açısından korku ve endişe duymalarına neden olmuştur. Yangın ile etrafa dağılan zararlı gazların bölgenin ikliminde yaratacağı değişiklik, bölgede yaratacağı kirlilik bölgenin sağlık ve ekonomik koşullarını da olumsuz yönde etkileyecektir. Bu konuda, Sağlık Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynakları Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na soru önergeleri sorularak, termik santralinin tamamen yanması ihtimaline karşı nasıl önlemler alındığı sorulmuştur.

Öngörüldüğü Halde Müdahale Edilmedi mi ?

Yangın sonrasında İletişim Başkanı Fahrettin Altun: "Hadisenin bu noktaya gelebileceği öngörüldüğü için Kemerköy Santrali kontrollü devre dışı bırakılmış, personel tahliyesi ivedilikle gerçekleştirilmiştir." açıklaması yapmıştır. Öngörülmeye rağmen tedbir alınmadıysa, burada kasıt vardır.

İklim krizinin bir nedeni, ormansızlaşmadır. Kuraklık , yangının bu derece kısa sürede bu kadar geniş alana tekabül etmesine neden olmuştur. 2020 yılında 20971 hektar ormanlık alan yanmıştır. Pakdemirli'nin tek kabahati bu değildir. 2019 yılında 16.413 hektar; 2020 yılında 47001 hektarlık orman alanını maden ve enerji tesislerine verilmiş. Ormansızlaşmanın aktörü olan AKP İktidarı, iklim suçu işlemiştir.

Her kriz anında bu kurumları çalıştırmamaya, işlevsizleştirmeye çalışan AKP iktidarı yangını da fırsat bilip, yine CHP'li Büyükşehir Belediyelerine saldırmıştır. Turizm Teşvik Kanunu değişikliğinin bir derdi ormanları turizme açmak, diğer derdi CHP'li BŞB'lerin elindeki turistik alanları gaspedip kendi yandaş zenginlerine peşkeş çekmektir.

CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİNDE DAHA ÇOK ORMAN YANDI

Sadece 2020 yılında, 67 Bin 972 Hektarlık orman alanı, yangın ve orman izni (maden-enerji tesisleri için verilen izinler) nedeniyle yok edilmiştir. Yıllık Yanan ormanlık alanlar, 2018'de yanana göre, her yıl bir öncekine göre 2 kat artmıştır.

Son 12 yıldaki yangın verilerinin üzerinden üçe yıllık dönemlerin karşılaştırması yapıldığında; orman yangınlarının sayısı kayda değer olarak artmasa bile, yıllık yanana alan miktarının ve yangın başına düşen yanana alan miktarının olağanüstü şekilde arttığı görülmektedir.⁷

Tablo ve grafiklerdeki bütün veriler Orman Genel Müdürlüğü'nün resmi verileridir.

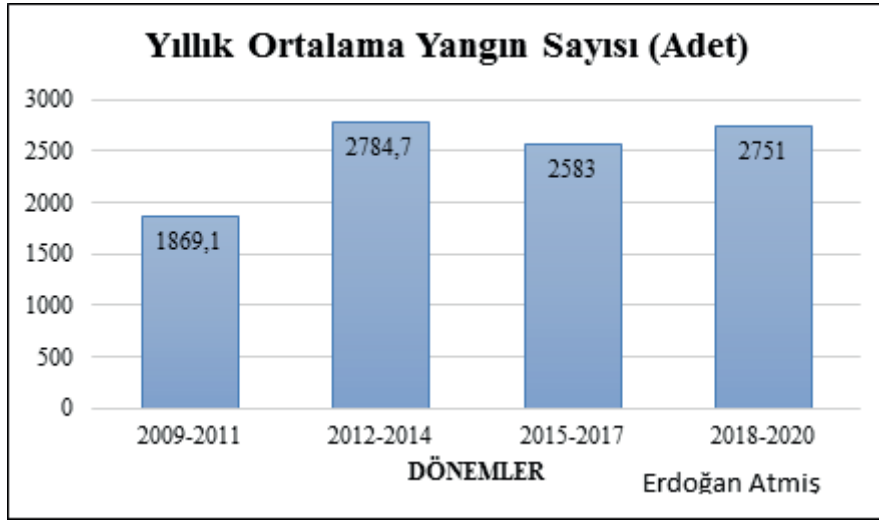
Yıllar	Yıllık ortalama yangın sayısı	Değişim (%)	Yıllık Ortalama yanana alan (ha)	Değişim (%)	Yıllık ortalama yangın başına düşen alan (ha)	Değişim (%)
	(Adet)					
2009-2011	1869,1		3869,3		2,07	
2012-2014	2784,7	49,0	8342,3	115,6	3,00	44,9
2015-2017	2583,0	-7,2	8122,7	-2,6	3,15	5,0
2018-2020	2751,0	6,5	12649,0	55,7	5,00	58,7

Tablo 3: Son 12 Yılın üçer yıllık dönemlerinin karşılaştırılması

Bu dönemler içinde yangın sayısında kayda değer bir artış görülüyor. Sadece 2012-2014 döneminde yangın sayısında 49 artışla büyük bir zıplama olmuş, fakat daha sonraki dönemlerde düşük oranlarda (-%7.2 ve % 6,5) artış ve azalışlar olmuştur.

7 Atmış, E., 2021. Orman yangınlarında veriler sizi işaret ediyor Bakan. Birgün Gazetesi 08.08.2021. <https://www.birgun.net/haber/orman-yanginlarinda-veriler-sizi-isaret-ediyor-bakan-ici-bos-propaganda-354418>

Yıllık yanan alan miktarında ise 2015-2017 dönemi hariç, %115'e varan olağanüstü artışlar olmuştur. Bu kategoride son üç yıldaki artış da yılda ortalama 8 bin 123'den 12 bin 649'a çıkarak %55,7 oranına ulaşmıştır.

Tablo4: Yıllık ortalama yangın sayısı

Sadece bu rakam ve oranları analiz edildiğinde; son yıllarda yangın sayısı çok fazla artmamış olsa bile, yanan alan miktarının ciddi oranlarda artmış olmasının, **yangına erken müdahalede ve yangınla mücadelede son yıllarda oldukça başarısız olduğumuzu görebiliriz.**

Yangın başına düşen yanan alan miktarına baktığımızda; 2009-2011 döneminde 2,07 hektar olan bu miktarın, sürekli artarak 2018-2020 döneminde 5 hektara ulaştığını görüyoruz.

Yani yangına müdahalede başarı veya başarısızlığın en önemli göstergesi olan yangın başına düşen yanan alan miktarı; sadece 12 yıl içinde rekor bir oranla %141,6 artmış. Bu dönemler arasında yangın başına yanan alan miktarındaki en büyük artışın %58,7 ile son üç yılda yaşanmış olması. **O zaman bu dönemin hangi dönem olduğunu sorgulamak gerekiyor.** 2018-2020 dönemi (kahredici yangın rekorları kıran 2021 yılı hariç tutulduğu halde) Cumhurbaşkanlığı sistemi ile Bekir Pakdemirli'nin bakanlığı dönemliğine denk gelmektedir.

Bilinmeyen yangınların oranı 2011 ile 2015 yılları arasındaki 5 yıllık dönemde yüzde 40,8'ken, bu oran 2016 ile 2020 arasındaki 5 yılda yüzde 51'e çıkmıştır.

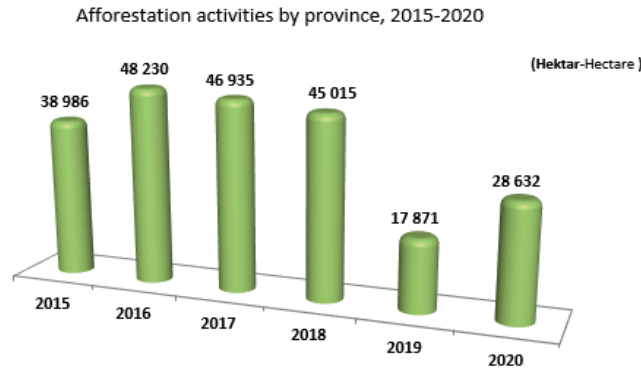
Tablo 5: Yıllık ortalama yangın sayısı başına düşen alan

AKP MİSLİ İLE AĞAÇ DİKİYOR MU ?

Ormanlarla ilgili her tartışmada misli ile ağaç dikilecek vaadinde bulunan AKP iktidarının, son yıllardaki ağaçlandırma faaliyetlerine ilişkin istatistiklerinden de anlaşılacağı üzere, bu vaadlerini yerine getirmemiştir. Resmi verilere göre, 2018 yılında 45015 hektarlık alanda ağaçlandırma faaliyeti yürütülmesine karşın, 2019'da 17871 hektar, 2020'de ise 28632 hektarlık alanda ağaçlandırma faaliyetleri yürütülmüştür.

Görüldüğü üzere, ağaçlandırma faaliyetleri yıllar içerisinde düşüş göstermektedir. Bunun bir nedeni, Bakanlık ve Genel Müdürlük yetkililerinin koruma değil üretim odaklı çalışmasından kaynaklanmaktadır. Örneğin, lif yonga ve biyokütle enerjisi sektörlerinin kazancını arttırmak için sadece son dört yılda ormanlarımızdan yapılan odun üretimi yüzde 54 artırılmıştır.⁸ Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Müdürlüğü'nün kapatılması da bu politikanın bir ürünüdür. Nitekim, yıl içerisinde ormanlarda ıslah ya da gençleştirme adı altında yapılan ağaç kesimlerinde usulsüzlük yapıldığına dair bir çok şikayet ve toplumsal uyumsuzluk da söz konusudur.

Ağaçlandırma faaliyetlerinin il düzeyinde dağılımı, 2015-2020

Tablo 6 - Ağaçlandırma faaliyetlerinin yıllık dağılımı (hektar üzerinden)

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü

AKP döneminde ağaçlandırmayla kazanılan orman miktarı tüm ormanların sadece yüzde 0,6'sıyken (144 bin hektar), aynı dönemde 2B ile orman dışına çıkarılan alan 178 bin hektarı (yüzde 0,7), ormancılık dışı amaçlarla yapılan orman tahsisi miktarı da 484 bin hektarı (yüzde 2,2) bulmaktadır. Bu verilere göre, ormanlarımızın toplamda yüzde 2,9'u AKP döneminde politik kararlarla fiili veya hukuki olarak orman olma niteliğini kaybetmiş durumdadır.⁹

KAYNAK VE EKİPMAN MESELESİ

Orman Yangınlarının ve yerleşim yerlerinin birbirine yakın olduğu yerlerde, ormanları ayıran, orman içi erişim yollarının yeterli olmaması yangının etki alanının genişlemesine, hızlı biçimde kontrol altına alınmamasına neden olmaktadır.

Yangının çıkış nedeni kadar, çıkan yangına müdahaledeki aksaklıkların yangının sonuçlarını daha ağırlaşmasına yol açıyor. Her yıl bu mevsimlerde orman yangınlarının çıktığı bilinen bir gerçektir. Yani, bir sürpriz değildir. Bu nedenle, ormanlarda yıl boyunca yangın ihtimaline karşı önlemler alınması

8 Atmış, E., 2021. AKP döneminin orman bilançosu eksi veriyor: Algıyla orman yönetilmez. Birgün Gazetesi 27.03.2021. <https://www.birgun.net/haber/akp-doneminin-orman-bilancosu-eksi-veriyor-argıyla-orman-yonetilmez-339050>

9 Atmış, E., 2021. AKP döneminin orman bilançosu eksi veriyor: Algıyla orman yönetilmez. Birgün Gazetesi 27.03.2021. <https://www.birgun.net/haber/akp-doneminin-orman-bilancosu-eksi-veriyor-argıyla-orman-yonetilmez-339050>

gerekmektedir. Aynı biçimde, orman yangınına müdahale ekip ve araçlarının her an yangın çıkabilecekmiş gibi hazır ve teyakkuz halinde olması gerekmektedir.

2020 yılında Orman Genel Müdürlüğü'ne ait 1 Yönetim uçağı, 6 yönetim helikopteri ile kiralama ile hizmet alınan 2 amfibik uçak ve 27 yangın söndürme helikopteri görev yapmıştır.

Bu açıdan, THK'ya ait uçakların kullanılmaması, atıl bırakılması bir faciadır. Bu facia AKP'nin orman yangınına dahi özelleştirmesinden kaynaklanıyor. Bunda, Bakan Pakdemirli'nin ne tarım ne de orman konusunda hiç bir eğitim almamasının da bir etkisi var.

İHALE İLE YANGIN UÇAKLARINA UÇUŞ GARANTİSİ

Orman Genel Müdürlüğü, 9 Mart'ta 5 adet yangın söndürme uçağı kiralamak için yeni bir ihale düzenlemiştir. Sadece 100 litre daha az su taşıyabildiği için Türk Hava Kurumu'nun katılmadığı ihalede kiralanacak uçaklara günlük bir buçuk saat uçuş garantisi verilmiştir.

Orman Genel Müdürlüğü'nün yayımladığı ihale dokümanında, uçakların 1 Haziran ile 31 Ekim 2021 tarihleri arasında kullanılmak üzere kiralanacağı ve her bir uçak için günlük 1 saat 30 dakikalık uçuş garantisi verildiği belirtilmiştir. Her bir uçak için kiralama süresini kapsayan 1 Haziran ile 31 Ekim 2021 (153 gün) tarihleri arasında da toplam 229 saat 30 dakikalık uçuş garantisi verildiği ifade edilmiştir.

İlk ihale 29 Ocak 2021'de yapılmış, Bakanlık, 229 uçuş saati üzerinden hesaplanarak ihaleye çıkmıştır. İhaleye, CMC Savunma Sanayi ve Türk Hava Kurumu işletmesi olan Gökçen Havacılık 303 bin TL teklif vermiştir. Bakanlık uçuş saatinin 257 bin olması, firmanın yüksek teklif vermesi ve ihaleye başka firmanın girmemesi gerekçesiyle ihaleyi iptal etmiştir.

İkinci yapılan ihaleye uçuş belgesi olmayan iki şirket daha katılmıştır. Tekrar ihaleye giren CMC ve Gökçen Havacılık uçuş saati fiyatını önceki ihaledeki 303 bin TL'den 338 bin TL'ye çıkarmıştır. İhaleye giren diğer ortak girişim 234 bin TL saat ücreti teklifi vermiştir.

Normal şartlarda ihaleyi bu girişimin kazanması gerekirken, öyle olmamış; ihaleyi yüksek fiyat veren CMC ve Gökçen Havacılık kazanmıştır.

YANGIN YÖNETİM PLANLARI YOK MU ?

Yangın öncesinde; yangının bir risk olarak her zaman göz önünde bulundurulması ve bu riskin gerçekleşmesini önleyecek, gerçekleşmesi durumunda sürecin nasıl yönetileceğine ilişkin yönetim planları oluşturulmalıdır. **Bu bağlamda, yangın sebepleri araştırılırken, yangına neden olan denetimsizlik ve/veya ihmale ilişkin de soruşturma yapılmalıdır.**

İMAR PLANLARINDA, YANGIN SAKINIM PLANLARI KRİTER OLMALI

Yangın sakinim planları, alt ve üst ölçeklerde kıstas olarak ele alınmalı, ormanlık alanlarda yapılaşmaya izin verilmemesi, ormana yakın yerleşim alanlarının alt yapı ve üst yapı çalışmalarının yangın güvenliği kapsamında yapılması gerekmektedir. **Orman Bölgelerinde ve ormana yakın yerleşim yerlerinde trafoların ve elektrik tellerinin bulunduğu alanlarda çalışma yapılmalıdır.**

ORMAN YÖNETİMİ ŞEFFAF DEĞİL

Kamuoyu nezdinde, büyük güvensizlik oluşturan, imara açılacak, orman vasfı değiştirilecek, tekrar ormanlaştırılmayacak gibi kaygılara neden olan, resmi istatistiklerde büyük çoğunluğu faili meçhul olarak nitelendirilen orman yangınlarına ait yangın yönetim planlarının resmi internet sitesinde olmaması, öncelikle gerçekten böyle bir planları yok mu sorusunu ortaya çıkarmaktadır. İkinci olarak da, kurumun orman yönetimini, orman yangınları ile mücadeleyi şeffaf olarak yürütmediğini ortaya koymaktadır.

Gösterilen bu ihmal, yurttaşların ve orman canlılarının sağlık, can ve mal güvenliği açısından korku ve endişe duymalarına neden olmaktadır. Yangın ile etrafa dağılan zararlı gazların bölgenin ikliminde yaratacağı değişiklik, bölgede yaratacağı kirlilik bölgenin sağlık ve ekonomik koşullarını da olumsuz yönde etkileyecektir.

Yangın yönetiminin kamu eliyle yürütülmesi, denetimlerin sıklaştırılması, yangın sebeplerinin etkin olarak araştırılması gerekirken; yangın söndürme işleri özelleştirilmeye çalışılmaktadır. Türk Hava Kurumu, kayyum eliyle etkisiz hale getirilmekte, orman yangın söndürme ihaleleri mimarlık ofislerine verilebilmektedir. Ormanlardaki yabani hayatı sonlandırılmakta, av turizmi vb. isimler altında katledilmektedir. İslah çalışmaları adı altında ormanlarda kaçak kesimler yapılmaktadır.

MEVSİMLİK İŞÇİ İSTİHDAMI YANGINLA MÜCADELE İÇİN YETERSİZ

Orman yangının hızlıca kontrol altına alınamamasındaki genel ihmal, orman yangınıyla ilgili görev alacak işçilerin, mevsimlik işçi olarak istihdam edilmesinden kaynaklanıyor. Yangınların en yoğun olduğu dönemde işe alınan personellerin, orman yangınına müdahale edebilmesi beklenmektedir. Oysa ki, tek görevi orman yangınlarıyla mücadele olan, yangın eğitimi almış, bu alanda uzmanlaşan kadrolu istihdam alanı açılmalıdır. Diğer yandan orman köylülerine yönelik eğitimler arttırılmalıdır.

ORMAN YANGINLARINDAN KİM SORUMLUDUR ?

Belediye Kanununda ise belediyelere orman yangını ile mücadele şeklinde bir zorunlu görev verilmiş değildir. Anayasamızda, ormanları korumak devlete bir yükümlülük olarak verilmiştir.

“Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir. “

Orman Kanununun 69. maddesine göre, **“Orman idaresi, orman yangınlarını önlemek ve söndürmek maksadıyla her türlü hizmeti yapar veya yaptırır.”**

BAKANLIĞIN, ORMANLAR DIŞINDAKİ YANGINLARLA DA MÜCADELE ZORUNLULUĞU VARDIR

Orman Kanununun 69. maddesine göre,; Orman sayılan alanlar dışındaki yangınlarda ormana sirayet etme riski bulunan kırsal alan yangınlarının söndürülmesine imkânlar ölçüsünde katkı sağlanır.

Velev ki Bakanın söyledikleri yangın yerleşim alanında çıksaydı, Bakanın bu yangına müdahaleye katkı koyması yasal bir görevdir. Yasal görevini, mazeret olarak sunmaya hakkı yoktur.

ORMAN YANGININA GÖNÜLLÜLERİN KATILMASI YASADA DA DÜZENLENİYOR

Yangınlara gönüllülerine katılması hususu Orman Kanunu md 69’da düzenlenmektedir. Yasa metninde; **“Orman yangınlarıyla mücadelede gönüllülerden de faydalanılır.** Gönüllülerin yangına ulaşımı ile yangın söndürmeye yarayacak aletleri ve giyecekleri, Devlet ormanlarında orman idaresi tarafından karşılanır. Yangına katılan personel ve gönüllülerin iâşe giderleri yangın söndürme faaliyetleri süresince orman idaresi tarafından karşılanır.” denilmektedir.

Günlerdir insanlar buraya kendi imkanlarıyla yardıma koşmaktadır. Gönüllülerin çoğu kendi bütçeleriyle yangın alanlarına gitmiştir. Üzerlerindeki yangın kıyafetleri de yurttaşların bağışlarıyla temin edilmiştir. Hiç bir karşılık beklemeden can siparene çalışan bu kişilere, teşekkür edeceğine, “sen gelme” denilmesinin nedeni; bu insanların gerçeklere tanıklık etmeleri, tanıklıklarını sosyal medya gibi mecralardan duyurması nedeniyledir. Çünkü AKP yangını istediği gibi anlatarak kendisini kahraman ilan etmek istemektedir.

ÖNERİLERİMİZ

- 1.) Anayasanın 169. Maddesi gereğince, yanan orman yerlerinde yeni orman yetiştirilmeli, bu alanlarda kesinlikle başka bir faaliyete izin verilmemelidir. Bu alanlar imara açılmamalı, bu alanlarda yapılaşmaya izin verilmemelidir.
- 2.) Orman yangınlarının makul sürede kontrol altına alınmasını sağlayacak ve daha geniş alanlara yayılmasını önleyecek stratejiler oluşturularak, buna yeterli ekipman ve personel bulundurulmalıdır. Bu yeterliliğe sahip olmayan özel firma ile yapılan sözleşme feshedilmeli ve orman denetimleri kamu eliyle yürütülmelidir.
Bu bağlamda
*THK uçakları yeniden devreye alınmalıdır
* Acil yangın uçağı başta olmak üzere, ekipman eksikliği giderilmelidir
- 3.) Orman alanlarındaki denetimler artırılmalı, önleyici denetim mekanizmaları güçlendirilmelidir.
- 4.) Orman muhafaza memurlarının görev ve yetkileri genişletilmeli, ormanlardaki suçüstü hollere müdahale edebilme yetkileri arttırılmalıdır.
- 5.) Görevi orman yangınıyla mücadele olan, yangın eğitimi almış, bu alanda uzmanlaşmış kişilere kadrolu istihdam alanı açılmalıdır. Orman köylülerine yönelik eğitimler arttırılmalıdır.
- 6.) Yangının sorumluları etkin bir biçimde araştırılmalı, yargılama makamları önüne çıkarılmalıdır.

27 TEMMUZ-12 AĞUSTOS ORMAN YANGINLARI RAPORU

